

# DE STAAT VAN DE WAARHEID

LARA STAAL

Première op 20.11.2018 in NTGent

Duur van de voorstelling: tot 22:30 met 15 min pauze

Gelieve tijdens de voorstelling uw gsm uit te schakelen.  
Het is niet toegelaten audiovisuele opnames te maken.

NTGent

# CREDITS

Concept	Lara Staal
Scenografie	Grischa Runge
Met	Hans Rieder
	Dyab Abou Jahjah
	Sukina Douglas
	Natalie Eggermont
	Mounir Samuel
	Béatrice Delvaux
Moderator	Luanda Cassela

# DE WAARHEID IS EEN GEDEELDE WAARHEID

De Staat van de Waarheid is het eerste deel van een vijfdelige serie waarin we waarheid, geloof, schoonheid, trots en rechtvaardigheid onderzoeken. De serie bestaat uit *performatieve conferenties*. Vanuit een grote interesse in het samenbrengen van realiteit en fictie, creëren we bijeenkomsten waarin het artistieke en de politiek hand in hand gaan. De sprekers die we uitnodigen (woordkunstenaars, academici, experts, ervaringsdeskundigen etc) brengen de realiteit binnen. Ze representeren niets anders dan zichzelf. Ze vertegenwoordigen hun eigen standpunten en overtuigingen. Tegelijkertijd doen zij dit in een theater, een ruimte gereserveerd voor de verbeelding, voor het zoeken naar mogelijke andere realiteiten.

Iedere performatieve conferentie vindt plaats in een scenografie ontwikkeld door Grischa Runge. Samen zoeken we naar het vormgeven van spreekruimtes die balanceren tussen het theater en de werkelijkheid. We zijn niet geïnteresseerd in het illustreren van een fictieve ruimte, maar willen de live bijeenkomst tussen sprekers en publiek benadrukken. Tegelijkertijd willen we naast het hier en nu de focus op *'het mogelijke'* richten: het theater als een prikkelende ruimte die ons uitdaagt nieuwe horizonnen te verkennen. Via het woord verkennen we zo niet alleen de actualiteit maar ook de mogelijke toekomst.

## Debat vs. theater

Als we debatten bijwonen lijkt het alsof we naar de werkelijkheid kijken, naar mensen die discussiëren vanuit hun eigen positie en overtuigingen. Tegelijkertijd is er altijd sprake van een performance. Zodra we spreken, geven we vorm aan onze gedachten en doen we dat op performatieve wijze. We kiezen bepaalde woorden, we spreken in een bepaald ritme en afwisselend volume, we maken gebruik van handgebaren en expressie enzovoort. Zo bezien, ligt dat niet zo ver af van het werk van de acteur. Er is vooral sprake van een andere afspraak. In het theater geldt de code 'dit is niet echt', terwijl in een debat of conferentie juist het omgekeerde geldt. Ik ben geïnteresseerd in het naast elkaar laten bestaan van deze twee elementen en de wederzijdse beïnvloeding: enerzijds het presenteren en delen van je standpunten en anderzijds de vormgeving daarvan.

Er bestaat namelijk een directe relatie tussen wat is en wat zou kunnen zijn. We gaan er vaak vanuit – en dat wordt ons ook dagelijks duidelijk gemaakt – dat de werkelijkheid op een bepaalde manier verloopt en dat we daar niet zoveel invloed op hebben. Sinds Margaret Thatcher's beroemde quote 'There is no alternative', lijken we terecht te zijn gekomen in een permanente campagne die ons wil doen geloven dat we in het best mogelijke systeem leven. Alternatieven lijken onmogelijk wat een impasse met zich meebrengt. Maar daarmee vergeten we hoe werkelijkheden de hele dag geproduceerd, gemodificeerd en verbeeld worden. Als Trump spreekt van een 'vluchtelingenkaravaan' is dat iets anders dan een groep migranten op zoek naar asiel en veiligheid. Als Thierry Baudet zegt dat klimaatverandering een *hoax* is, bestaat er plots de mogelijkheid de opwarming van de aarde als een leugen te beschouwen. Op moment dat Geert Wilders spreekt van 'kopvoddentax' ontstaat er een nieuw vocabulaire voor het woord 'hoofddoek'. Taal is niet neutraal. Ze is performatief. En terwijl we haar gebruiken, *framen* we de actualiteit en creëren we nieuwe werkelijkheden.

We vergeten hoe werkelijkheden de hele dag geproduceerd, gemodificeerd en verbeeld worden.

Naast conservatieve strategieën die de nadruk leggen op vijandbeelden en de dreiging die van de toekomst uitgaat, zijn er uiteraard ook progressieve manieren om de werkelijkheid vorm te geven. Leuzen als 'Yes we can!' en 'Wir schaffen das' hebben de nadruk gelegd op de potentie van samenwerking en idealisme in plaats van op de onmacht. Ik geloof in de invloed die taal heeft in het vormgeven van alternatieve werkelijkheden en werk daarom graag samen met journalisten, advocaten, politici en schrijvers. Ze delen met het theater en met woordkunstenaars een bewustzijn over de kracht van taal en hun stem fungeert als gids in de zoektocht naar een rechtvaardigere samenleving.

### Het belang van een gedeelde waarheid

Het idee dat taal de werkelijkheid bepaalt, is uiteraard niet nieuw. Met het postmodernisme hebben we geleerd dat er nooit sprake is van één waarheid. Afhankelijk van wie spreekt en vanuit welke positie, wordt de nadruk op bepaalde stemmen gelegd en niet op anderen. Wat we als onze geschiedenis beschouwen is bepaald door hen die de macht hebben om die geschiedenis vast te leggen. Er is geen sprake van dé geschiedenis maar alleen van *een* geschiedenis. De actuele aanhoudende roep om dekolonisering toont aan dat wat we als 'waar' beschouwen grotendeels door machtsfactoren wordt bepaald. Het is daarom

cruciaal dat we de werkelijkheden van hen die zelden aan het woord zijn, blijven opzoeken en uitvergroten.

Het is cruciaal dat we de werkelijkheden van hen die zelden aan het woord zijn, blijven opzoeken en uitvergroten.

Dat de waarheid niet vast staat en afhankelijk is van wie het woord heeft en de kennis die iemand heeft, kan het begrip volledig ondermijnen. Toch bepleit ik voor het omgekeerde: omdat de waarheid fragiel is en de zoektocht ernaar beïnvloed wordt door allerlei factoren, mogen we de claim op waarheid nooit laten varen. In plaats van af te glijden naar de totale relativisering en het idee dat ieder zijn eigen waarheid heeft, moeten we blijven opkomen voor waarheden die algemeen aanvaard moeten worden. Gedeelde waarheden in plaats van het individualistisch credo: iedereen zijn eigen mening. Die verantwoordelijkheid is groot en geen lichtzinnige taak in een wereld die gedomineerd wordt door grootschalige campagnes, een voortdurende vermenging tussen informatie en reclame, populistische politiek en alternatieve feiten.

### De waarheid is concreet

Op 24 juli 1934 schrijft filosoof en cultuurcriticus Walter Benjamin in zijn dagboek dat hij in de werkkamer van toneelschrijver en dichter Bertolt Brecht de volgende zin aantreft: *De waarheid is concreet*. Het vormde Brechts leidmotief bij het schrijven en legt de nadruk op waarheid als iets dat niet abstract of dubbelzinnig is maar erom vraagt erkend te worden en ernaar te handelen. Dat vereist moed, in een geglobaliseerde wereld gedomineerd door kapitalisme en klimaatverandering, zijn we er goed in geworden onze ogen te sluiten voor waarheden die ons niet uitkomen.

In ben zeer verheugd u onze zes sprekers voor te stellen. Allen strijden zij op hun manier voor de waarheid: als journalist of advocaat voor het beschermen van zorgvuldige *waarheidsprocedures*, als klimaatactivist of politicus voor het deconstrueren van heersende mythes en het uit de schaduw trekken van de werkelijkheid. En juist omdat waarheden niet eeuwig vaststaan en niet hetzelfde zijn in iedere tijd en culturele context, is het van groot belang dat we er blijvend met elkaar over in gesprek gaan. Omdat de verantwoordelijkheid voor het zoeken naar een gedeelde waarheid waarnaar we als samenleving willen handelen nooit voorbij gaat en we telkens opnieuw onze waarden tegen het licht zullen moeten houden.

Lara Staal

# DE SPREKERS

Béatrice Delvaux (1960) is een Belgische journaliste. Ze was van 2001 tot 2011 hoofdredactrice van de Waalse krant *le Soir*. Momenteel is ze hoofdeditorialiste van deze krant en bepaalt ze mee de politieke lijn.

Sukina Douglas maakt samen met Muneera Rashida deel uit van het Britse *spoken word* en hiphop-duo Poetic Pilgrimage. Ze treedt regelmatig naar voren in buitenlandse media en het internationale televisienetwerk Al Jazeera maakte in 2015 de spraakmakende documentaire *Hip Hop Hijabis* over haar en haar duo. In seizoen 2016 -2017 debuteerde Sukina als actrice in de succesvolle productie *Malcolm X* van KVS.

Natalie Eggermont (1988) is een Belgische arts, moraalfilosofe en milieuactiviste. Ze was van 2014-2017 voorzitter van Climate Express.

Dyab Abou Jahjah (1971) is een Belgisch auteur en politicus van Libanese afkomst. Hij is de oprichter en voormalig voorman van de Arabisch-Europese Liga (AEL), een beweging die opkomt voor de belangen van Arabische moslimmigranten in Europa. In 2018 richtte hij Be.One op, een postkapitalistische partij die pleit voor radicale gelijkheid.

Hans Rieder is één van de bekendste Belgische strafpleiters. Hij wordt wel eens 'koning van de procedure' genoemd. Rieder werd de voorbije decennia bekend als advocaat van vader en zoon Verkest in de zaak rond de dioxinecrisis, van vetmester Alex Vercauteren in het proces-Van Noppen, van Dexia Bank in het proces rond Lernout & Hauspie, van de vermoorde Silvio Aquino in het gelijknamige Aquino-proces en recent nog van Bart Vertenten in het voetbalschandaal.

Mounir Samuel is een Egyptisch-Nederlandse politicoloog, theatermaker en auteur. Tijdens de volksopstand in Egypte begin 2011 maakte hij naam als Midden-Oostdeskundige en opiniemaker. Hij dompelde zich onder in de verschillende islamitische gemeenschappen in Nederland en België en schreef daarover voor *De Groene Amsterdammer* 'Ramadandagboek' en de reeks 'De hervormingsfundamentalisten'.

Luanda Casella is een Braziliaanse schrijver, verteller en performer en werkt sinds 2006 in België. Ze voert onderzoek naar de manieren waarop personen zich tot verhalen verhouden om een identiteit of een mening te vormen, of om zichzelf te beschermen. De laatste jaren bestudeert ze ook 'de retoriek van de misleiding' en het gebruik van storytelling in communicatie. In het kader daarvan vergelijkt ze misleidende discours in communicatieprocessen met de onbetrouwbare ik-vertellers in klassieke en hedendaagse literatuur. Ze toert op dit moment met *Short of Lying* waarvoor ze de SABAM Jongtheaterschrijfprijs won op TAZ 2018.

Lara Staal (1984) is een Nederlandse schrijver en curator. Vanuit een interesse in het ontwikkelen van nieuwe vormen waarbinnen dialoog en reflectie kan plaatsvinden organiseerde ze verschillende conferenties waaronder het *Congres van de Utopie* bij Theater Frascati in Amsterdam i.s.m. beeldend kunstenaar Jonas Staal eind 2016. Begin 2018 initieerde ze samen met rapper Gideon Everduim *De Avond van de Woede* en onlangs ontwikkelde ze met mensenrechtenactivist Yoonis Osman Nuur *Europe on Trial* een fictieve rechtszaak waarin ze Europa aanklaagden wegens het schenden van mensenrechten als het gaat om het huidige vluchtelingenbeleid. Daarnaast schrijft ze met enige regelmaat voor o.a. rekt:verso, Theatermaker, Mister Motley en Etcetera en is ze verbonden aan de internationale Master DAS Theatre in Amsterdam. Als freelance curator werkt ze bij Münchner Kammerspiele en is ze verbonden aan NTGent waar ze de komende twee seizoenen een vijfdelige serie zal ontwikkelen rondom waarheid, geloof, schoonheid, trots en rechtvaardigheid.

Grischa Runge is scenograaf en lichtontwerper en werkt op het snijvlak van de publieke en de theaterlijke ruimte. Vanuit een interesse in interdisciplinariteit werkt hij samen met choreografen, theater- en performancemakers en ontwikkelt hij daarnaast eigen installatieve projecten. Naast het creëren van theaterlijke microwerelden is er een grote interesse in het scheppen van tijdelijke architecturale installaties die de publieke ruimte terug willen veroveren en nieuwe denkruimtes mogelijk maken. Grischa zal de scenografie voor de gehele Staat van – serie bij NT Gent ontwikkelen.

# DIT INTERESSEERT JE VAST OOK

## STAAT VAN HET GELOOF

05.02 in NTGent Arca

In *De Staat van het Geloof* gaan we voorbij aan de binaire tegenstelling tussen religie en ratio en kijken we naar de huidige rol van religie in de samenleving. Een achttal sprekers nemen het woord: religieus leiders, gelovigen en theologen. *De avond vormt een ode aan het bovennatuurlijke en de rituelen die horen bij geloven. Een eerbetoon aan religie als oefening in bescheidenheid en een erkenning van het belang van niet-menselijke krachten.*

## SPEAK! | SANJA MITROVIC

29 & 30.01 in NTGent Schouwburg

Twee performers zoeken naar de perfecte speech en de meest effectieve manier om die uit te voeren. Met subtiële humor, speelsheid en soms pijnlijke momenten proberen ze de emotie achter de woorden te vatten.

[Info & tickets: ntgent.be](http://ntgent.be) of +32 9 225 01 01